

wijfel".
de Kb.":
risch felt
met een

n Synode
or dispu-
terbergde.
trift leert,
n. metho-
d. dat men
met zijn
d te twij-
felen geloof
de Bijbel
tafel. Men
stenschap.
weet nog
zijn oor-
g te lezen
trant van

ze lijkt
het woord
bevat van
Descartes,
er mensch
de waar-
door den
bekwaam

Wij hou-
der aan-
n nadere
het licht

Valdera-
en artikel,
end, maar
reer later,

at afschei-
die van
d dan af-
en Willige-
de kerken
gebreken
a Corinthie,
alders gaat

Villige Lau-
in Neder-
land dur-
sen bare
spraken
at dat is
heid. Zij
n te al-
ep moge
ar dan
men uit

n, dat men-
schap van
en (1) een
n dezelfde
r v. Leeu-
jes gezegd
ouder enig
efantaseert
ten ambts-
heid, want
an de Geel-
dijenis ge-

wer de Aan-

n protesten
n predikant
n is, dat de
n beweert,
erden hem
homogene
p onze ker-

pleiding ge-
ntelid, zich,
en wat de
nde om bij
is te doen.

rl Barth,
eking. Prof.

ooral tegen
uit. In het
en weekblad
ezet, schrijft
vengenoemd
vel het aan-
breken, hij
c mijn Heer
in oppositie

10:15 ook
ij zich, met
om mij zelf
orischen
uitgenomen

enover Barth
aar Barth's
oetheid is."

Barth's leerling Otto Fricke schrijft, onder „volle Billigung (goedkeuring) van Barth, dat de historische Jezus een „irrische Wirklichkeit" is, die wij des te meer moeten prijs geven, naarmate zij ons waardevoller geworden is."

De H. Knaajan zegt in de „Uit. Kb.":

Voor Barth is God de groote Onbekende. Hij is een neo Kantiaan. Barth leert de volstrekte onkenbaarheid Gods.

Daarom moet de Kerk deemoedig genoeg zijn om van Kant te leeren, die volgens Barth het heel wat beter weet dan menig zoogenaamd religieus man.

Daarom citeert Barth Kant en Kierkegaard (ook een neo-Kantiaan) telkens met groote voorliefde.

Geloofst Karl Barth de geschiedenis van den val? Ganschelijk niet. Tegen den val als historisch feit heeft hij een ernstig bezwaar.

Waarom bestond volgens hem aanvankelijk de zonde-loosheid van den mensch? Hierin, dat de mensch niet wist, dat hij mensch was.

Nu weet de mensch dit wel. Hij weet nu, dat hij iets is naast God.

Zoo is er een dualisme, een Zwaartelsleben, ontstaan. Hoe denkt Barth over Jezus?

Bij Jezus moeten we, omdat Hij eindelijk is, evenals bij elken mensch zonde aannemen. Jezus is niet zondeloos.

De historische Jezus staat volgens Barth in de scherpste tegenstelling met den Christus Gods. Want Jezus, de historische Jezus, is niet de Christus, de Zoon Gods.

Natuurlijk, als ge professor Haitjema gelooven wilt, leert Barth dit alles niet.

Volgens Dr Haitjema zijn het altegaar bedroevende misverstanden van Barth's theologie.

Voortdurend staat prof. Haitjema gereed om met zijn schik Barth tegen al deze misverstanden te dekken.

Dezelfde man, die zoo scherp, zoo rhynd-scherp over Assen schrijven kan, vergeeft Karl Barth schier alles.

Wie maar iets kwaads van Barth durft zeggen, heeft dezen niet begrepen.

En wel moet Barth, die reeds eenmaal heel zijn Römerbrief heeft omgewerkt, ook volgens prof. Haitjema dezen opnieuw in den smeltoven werpen, maar niettemin zingt hij voortdurend den lof van dezen grooten en machtigen Karl Barth.

De aapmensch.

Over den aapmensch is al veel geschreven. Thans zoekt men naar hem. Dr P. v. Dijk zegt in zijn kroniek (in het „Geref. Theol. Tijdschr.") het volgende ervan:

Gevoelsargumenten zijn ook niet geheel te verwerpen.

Zeer aangenaam werden we in de maand September op dit gebied van gevoelsargumenten verrast door een verontwaardigde beschouwing van Prof. Storm van Leeuwen (die we vonden in „De Telegraaf" onder den sprekenden titel „Science sans conscience"). Hij spreekt zijn afkeuring uit over de proef van Voronoff die een menschelijk ovarium op een apin heeft durven implanten en nu een levende vrucht verwacht. Hij noemt Voronoff's experiment een slag in het gezicht van de menscheid, en wijst er op, dat zulk experimenteerden verboden moest worden.

't Is ook schandelijk wat hier gebeurde. En we zouden het in onze Kroniek niet eens noemen wanneer niet in het experiment van Voronoff ten gruwelijkste bleek welk zedelijk gevaar de consequentie van de mechanische wereldverklaring brengt; en uit den cri de conscience van Prof. Storm van Leeuwen deze waarheid dat wetenschap gelukkig naar veler inzicht wel degelijk moet gebonden zijn aan een bepaalde levensbeschouwing; gelijk de stichters van de V. U. het betoogd hebben, dat cultuur van zedelijkheid, natuurwetenschap van religie niet straffeloos kan worden losgemaakt.

„Heel Israël".

Nog steeds is voor christenen en wie hen wel gaarne hooren, de uitspraak van Rom. 11:26 een moeilijkheid: „en alzoo zal geheel Israël zalig worden". Dr Los merkt op in de „Geref. Kb. v. Den Haag":

Men kan het woordje „alzoo" opvatten als daarna, blijkens Hand. 20 vrs 11, maar gewoonlijk ziet het op de wijze van doen zooals blijkt uit 1 Cor. 11 vs. 28: „hij ete alzoo van het brood."

De zaligheid van gansch Israël geschiedt dus op deze wijze, dat de volheid der Heidenen zal ingaan. Die volheid wordt bereikt tijdens de zware vervolgingen van den Antichrist, die niet alleen het Christendom, maar alle godsdiensten zal verbieden. Dan zullen de Joden kleur moeten bekennen. Zij zullen of Gods Woord moeten verwerpen, of met de geloovigen der laatste dagen de versmaadheid van Christus moeten dragen. Bij dien strijd zullen vele natuurlijke takken, dat zijn Joden, niet achterblijven, maar met de Kerk uit de Heidenen Christus bij Zijn wederkomst het Hosanna toeroepen.

De Christus der „modernen".

Prof. Oort, de bekende „moderne" hoogleraar, schrijft in „Kerk en Volk" iets over den Christus gelijk de „moderne" prediking hem voorstelt. We lezen:

ook mij hindert gedurig de manier waarop in geschriften van modernen over Christus gesproken wordt. Wat is die „kosmische" of „metafysische" Christus anders dan een in een schijnbaar wijsgeurig kleed gehulde Roomsche en oud-Protestantische Godszoen? Hij betekent voor ons — neen, ik weet niet wat in anderer gemoed omgaat — voor mijn godsdienstig leven niets.

Even later:

De meeste godsdienstige menschen denken niet veel na over wat zij gelooven, geven zich althans geen rekenschap van de woorden waarin het gekleed wordt; de overlevering heeft daarin een groote macht. In hen nu die bij hunne godsdiensttoefeningen de oude kerkzangen gebruiken — en dat moesten de meesten doen — wordt de vereering van Jezus naast die van God daardoor sterk aangekweekt; doch ook in de liederen van den N. P. B. neemt „de trouwe vriend", „de groote meester", „s werelds hoogst verlangen en stervelings zaligst goed" soms de plaats in die alleen aan God toekomt. Dit kan niet dan langzaam uitslijten, en het zou dwaas zijn zich daar aan te stooten. Maar aanstootelijk is het — en dit is het waarop Bakels wijst — dat vrijzinnige predikers met die Christusfiguur schermen. Dat is een onwaarheid. En die is heilloos.

„A politieke prediking".

Lezers, die geen grieksch kennen, mogen weten, dat „A-politiek" beteekent: politiekloos.

Tusschen prof. Heering en D. Hans is een debat, dat velen interesseeren zal, loopende. Uit „De Hervorming" neem ik iets ervan over. D. Hans schrijft:

Ik wensch geen a-sociale, maar a-politieke religie, ik wensch de religie niet „buiten de sociale gedachte", maar buiten de partij-politieke gedachte te plaatsen. Waar heb ik gezegd, dat Prof. Heering niet mag spreken tegen „het gevloekt bedrijf" van den oorlog? Waar, dat het verkeerd is te betoogen „dat oorlogs-bedrijf en christendom onverenigbaar zijn"? Ik heb uitdrukkelijk toegegeven, dat naar mijn opvatting zulk een prediking met een beroep op het Evangelie zelf onmiddellijk te verdedigen valt.

Maar: ik ben en ik blijf gekant tegen het partij kiezen op den kansel over zuiver-politieke zaken.

Een betoog, dat de wereld en haar leiders, in naam van het Christendom, moeten aansturen op algemeene ontwapening om den oorlog onmogelijk te maken, een betoog zelfs, dat als middel daartoe de dienstplicht moet verdwijnen, acht ik in beginsel van den kansel geenszins misplaatst. Zoodra echter die algemeene eischen zich gaan tonen in een politieke vorm (b.v. nationale ontwapening of nationale dienstplicht-afschaffing) moet de kerk geen partij kiezen. Vraagt Prof. Heering, of de predikant zich dan zijn gedragslijn moet laten voorschrijven door de politieke partijen, dan antwoord ik, dat dit een kwestie van opvatting is. De gedragslijn wordt bepaald door de ontwikkeling der gebeurtenissen, en als die ontwikkeling een bepaald punt tot een felle partij-politieke strijdzaak heeft gemaakt, moet het van den kansel worden geweerd.

Algemeen kiesrecht, staatspensioen, medezagenschap: al deze dingen — en nog vele andere — kunnen desnoods op de basis van een geestelijke beschouwing worden geplaatst en dus worden gepredikt, volgens de theorie van den hoogleraar. Op het standpunt van Prof. Heering is er eenvoudig geen grens meer. Men komt van het een in het ander. Dan kan ook de eene predikant een pro-betoog houden, en de andere (met evenveel overtuiging) een contra-speech. Ben ik dan niet aan den volgenden kant, wanneer ik geen pro-politieke of contra-politieke, maar a-politieke prediking wil?

Juist omdat prof. Heering de man is die een brochure schreef over „De tijden roepen" is het dispuut voor ons van beteekenis. De stem van Hans is een moderne stem, maar de handen zijn orthodoxe handen.

Hervormingslied.

Hoe weinig van de kerkhervorming, pas weer heridacht, overblijft bij de „modernen", leert onderstaand vers uit een preek, ter gelachenis van de kerkhervorming afgedrukt in het weekblad „De Hervorming".

„Helpt elkaar dan, 'licht naar boven
volgen naar 't beloofde land,
Helpt d'onzicht'len geest gelooven,
Anders wordt ge als verstoven
windgedreven doelloos zand.

Ziet tezaam naar 't sterreluchten,
waar Uw zwervensziel dan poost.
Hoor naar 'tenkel klaar berichten,
dat uit duister op komt lichten:
Voelt de liefde, die vertroost.

Leidt Uw leven naar den zegen,
die der menscheid deel zal zijn.
Als zij langs gebogen wegen
langzaam, moelijk is gestegen,
En elk mensch echt Mensch kan zijn."

O, Luther, o Calvijn!

Jonge muizen.

Waarschijnlijk zijn er ook onder de lezers van „De Reformatie", die zich interesseeren voor onderstaand poem uit „De Hervorming".

In 't vogelhuis een glazen woon,
Gevuld met moedermuizen; en tal van heele jonge
Krielen daar dooreen. Zij zoeken voedsel met
hun nog dichte oogen,
En ik sta dit aan te zien, over het glazen huis
gebogen —

Natuur, wat zijt ge schoon!
Is van dat rose beestje zij de moeder,
Die met nervens getril zicht zachtkens voortbeweegt,
om niet te kwetsen
Het jonge wezentje, dat, vingerpootjes strekkend,
teer en blind
Zoekt instinctief, totdat 't uit duist're wereld voeding
vindt.

Als gaf het een Albehoeder?
Misschien was dat de moeder niet,
Wel is zij moedermuiz; zij voelt te kunnen leven
[wat leven wil,

Als de andren. Zij gaven saam het leven aan
[t'groepje jong geboerd,
En al wat vraagt om spijziging, door moederschap
[gevoed.

Anders dan men bij menschen ziet.

Een dokter ziet mij aan en spreekt:
„Hier in deez' groote stad, waar sociaal belang ons
[roept te helpen

Wat vroeger stierf, omdat gemeenschap nu die liefde
[taak aanvaardt, waar middelen ontbreken.

En zoo dus menig kinderleven wordt gespaard,
Wordt door mij eigenlijk gekweekt
Ellende. Die houdt ik mee in stand;

Nu „alles ook maar" leven blijft, wijzen de
[statistieken een te veel!

Wat vroeger niet kon leven, en 't jonge oog voor
[eeuwig sloot,

Heeft natuurnoodwendig, de levenskans voor anderen
[vergroot —

Zoo spreekt het koud verstand.

Zie ik het goed? Dwingt een teveel aan menschen
[Ertoe, dat velen uit de kooi, bestemd zijn voor de
[tuilen,

Sperwer of torenvalk? Maar als het menscheitkind,
Zooals het Christendom ons leert, Gods kind is,
[openbaring

Van 't heilige, dat in het Zijn gestalte vindt,
En door den geest bestemd tot hooger scheppings-
[vormen —

Is het dan waan, als wij het goddelijke wenschen
Te zien in al wat leeft? Zijn voor ons kooien normen,
Die slechts een luttel aantal schepselen gedogen?
Of is dit laatste schijn, en zal het glaswerk breken
Als komende geslachten zich wringen uit beklemming,
Waar in 't waarachtig leven kwijnt, en met de daad
[beoogen

Een menscheit vrij, maar haar bestemming?

Het vers is van J. E. Post.

K. S.

SYNODE TE ASSEN.

Zitting van Donderdag.

De zitting werd heropend met het zingen van het derde vers van het gebed des Heeren, waarna de praeses vooringing in gebed.

Appel-nominaal werd gehouden, de acta vastgesteld.

De W. Verhoef, van Zeist, rapporteerde namens de deputaten Synodi voor de classis Breukelen, waarbij hij allereerst voorlaas het rapport van Dr H. Knaajan omtrent de gebeurtenissen in de classis Breukelen.

Het rapport werd geleid in handen van de Kerkelijke Commissie.

De Synode ging hierop in Comité-Generaal.

's Avonds te negen uur werd de zitting heropend.

De Acta van de morgenzitting werden gelezen en goedgekeurd.

De W. L. Mile van Almelo rapporteerde namens de Kerkrechtelijke commissie over de rapporten van de deputaten Synodi in de zaken De Vermaat en De Smelik.

Wat de eerste zaak betreft stelde de commissie voor: de handelingen der deputaten tot dusverre goed te keuren en hun op te dragen, in dezen ook eerder de keek van Maktum o.a. en de Classis Beldard van advies te dienen; en tevens dezelfde deputaten tot advies te maatsigen, indien nog andere kerken of classen in Friesland dit mochten begeeren.

Conform besloten.

Wat de rapporten over de zaak De Smelik betreft, stelde de commissie voor:

de handelingen van Dr H. Knaajan en Dr W. Verhoef goed te keuren en hen onder dankzegging te déchargeeren.

Conform besloten.

De praeses bracht dank aan de commissie voor haar rapport en aan de deputaten voor hun arbeid.

De C. W. J. van Lummel van Zuidland, rapporteerde namens dezelfde commissie over de zaak De van Duin.

Dit rapport komt tot de volgende conclusies:

De Synode, behoort de mededeelingen der Classis Haarlem en van de kerkeraden van Haarlemmermeer O. Z. en van Halfweg aangaande de latere verklaring, die Dr van Duin op de vergaderingen van den kerkeraad en der Classis heeft afgelegd, is van oordeel, dat daarin genoegzame reden is, om de schorsing van Dr W. E. van Duin te doen voortduren, wijl uit de verklaring blijkt, dat Dr van Duin zich niet wil conformeren met de beslissing der Generale Synode inzake Genesis 2 en 3, weshalve de Synode zeer tot haar leedwezen moet terugkomen op haar advies aan de classis Haarlem om de schorsing van Dr W. E. van Duin niet te doen voortduren, en van dit besluit der Synode kennis geeft aan de Classis Haarlem en aan de kerkeraden van Haarlemmermeer O. Z. en van Halfweg.

Conform besloten.

De praeses bracht dank aan de deputaten-Synodi voor den werkelijk moeitamen arbeid, dien zij hadden te verrichten.

Prof. Dr G. Ch. Aalders van Hilversum rapporteerde hierop namens de dogmatische commissie over het gravamen van Dr N. D. van Leeuwen.

Het uitvoerig rapport komt tot de volgende conclusies:

a. de Synode verklaart het gravamen van Dr van Leeuwen, wijl de daarvoor door dezen aangevoerde gronden uit de Heilige Schrift en de belijdenis niet steekhoudend zijn, ongegrond, en ziet daarin geen reden om de door haar gedane uitspraak, voorkomende in art. 149 harer acta, te herzien; b. zij vertrouwt, dat Dr van Leeuwen de ongenoegzaamheid en onhoudbaarheid zijner gronden erkennende, zijn gravamen zal terugnemen, en haar sub a genoemde uitspraak in haar geheel zal aanvaarden, en ten grondslag leggen aan wat hij in dezen zal leeren;

c. zij acht zich echter verplicht niet te spreken, dat in zijn uiteenzetting, met name, waar hij handelt over het verband tusschen de eerste hoofdstukken van Genesis en buiten-Bijbelsche verhalen, verschillende uitdrukkingen voorkomen, zooals o.a. op bladz. 10 en 11 in het rapport der commissie is aangewezen, waarover hij zich nader dient te verklaren; d. zij besluit van deze conclusies en van dit rapport mededeeling te doen aan Dr van Leeuwen en den kerkeraad van Harkema-Opeinde; alsmede aan de classis Drachten, op dat deze nader met hem handele.

Het rapport met haar conclusies was geteekend door Dr W. A. van Es, Prof. Dr A. G. Honig, Prof. Dr J. Ridderbos en Prof. Dr G. Ch. Aalders.

De conclusies werden aangenomen.

De praeses bracht aan den rapporteur en de commissie dank voor dit zoo schitterend rapport.

Prof. Dr Ridderbos gaf in overweging, waar Dr van Leeuwen zijn gravamen in druk deed verschijnen, ook dit rapport afzonderlijk te publiceren.